

Landarkivets annorlunda material. Föredrag av Anna-Karin Westerlund på Enköpings bibliotek, 2007-04-10.

Anna-Karin presenterade sig. Hon är 1:e arkivarie på Landsarkivet i Uppsala och arbetat där sedan 1979 och är utbildad ”Historiker”.

Arkivet omfattar ofattbara **40 hyllkilometer** material, för lokala statliga myndigheter i Dalarnas, Västmanlands, Örebro, Uppsala och Sörmlands län.

Övriga landsarkiv finns i Lund, Göteborg, Vadstena, Visby, Karlstad, Härnösand och Östersund samt Stockholms stadsarkiv.

Gamla dokument förvaras i en temperatur av 18 grader och en luftfuktighet av 40 %.

Kyrkoarkiven

I Övriga handlingar som är upplagda församlingsvis, Serie P, kan det finnas faderskapserkännanden. I vissa andra sammanhang påstås att barnmorskedagböcker skulle kunna innehålla faderskapserkännanden. Detta är enligt Anna-Karin inte sant. Det finns inga sådana där.

Sockenstämmoprotokoll innehåller också mycket information som är av intresse för släktforskare.

Domkapitlets arkiv

Serie E per församling.

Tabellverket grundades 1749, numera Statistiska Centralbyrån

Länsstyrelsens arkiv

Pass behövdes fram till 1860, även för inrikes resor. Kravet på pass togs då bort helt både för resor inom Sverige och utomlands. Pass för resor utomlands återinfördes 1914 i samband med 1:a världskriget. Anteckningar om utfärdade pass förvaras i kronologisk ordning.

Gästgifveridagbok. Innehåller förteckning över alla resande med namn, varifrån de kom och vart de var på väg. Om det var kända personer eller obekanta.

Mantalslängderna innehåller de som är mellan 12 och 63 år gamla och som betalar skatt. Inga kvinnor och barn finns därför med i dessa längder.

Landshövdingen var länets högste ämbetsman.

Kronofogden rapporterade till landshövdingen.

Länsman var lägre än kronofogden

Fjärdingsman var länsmannen behjälplig

I kronofogdens arkiv finns bl. a.

- ”5-årsberättelser”. En rapportering från kronofogden till landshövdingen vart 5:e år om läget i kronofogdens distrikt
- protokoll över syneförrättningar (av- och tillträdessyner)

I länsmans arkiv finns t.ex. uppgifter om ”snöploglängd”. Dvs vilka hemmansägare som var skyldiga att ploga vilka vägsträckor. Underlåtelse att fullgöra plogningskyldighet gav böter vid tinget.

Hospitalsarkiven för Ulleråkers hospital och Akademiska sjukhusets journaler

Dessa finns fram till 1957. T. ex. förlossningsjournaler fram till 1957 finns på ULA

Stadsläkaren i Enköpings arkiv

Förutom stadsläkarens/provinsiälläkarens egna rapporter finns också apotekarens rapporter över material som lämnats in för analys.

Övrigt

Barnmorskedagböcker finns från 1880.

Flera tusen kartor finns i ULA:s arkiv. Vid lantmäteriförrättningar gjordes som regel exemplar av kartorna. (Ett ex till lantmäteriet, ett till landsarkivet och ett ex till fastighetsägaren).

NAD – Nationella arkivdatabasen, finns dels som cd-skiva, men också på nätet under www.ra.se. NAD är ett verktyg för att söka i Riksarkivets material.

Exempel på dokument

Under föredraget visades ett antal exempel på dokument och deras innehåll. Bl. a.

Donationsbrev från Magnus Gabriel de la Gardie för mark och medel till att uppföra Veckholms hospital.

Ett omdöme om en kvinna i en av Tierps husförhörslängder från 1700-talet löd: ”Qvintessen af alt elakt”.

En sida, daterad 21/3 1905, ur Gustaf Frödings tjocka sjukjournal med omdömen både om patienten och dennes släktingar.

Ett exempel på ett respass för en torpare i Riseberga, Örebro som skulle följa en snickare till dennes hembygd i Värmland.

Domkapitlets i Strängnäs skiljebrev för makarna Anders Johan Larsson och Anna Charlotta Andersdotter.

Ritning över skolbyggnad i Enköping från början av 1800-talet.

Skrifter som överlämnades till föreningen i samband med föredraget

Gunilla Lundberg Ehnström: Hur hittar jag mitt torp i arkiven? Anteckningar om fastighetsforskning

Linda Oja: Rättens källor. Rättsligt material på Landsarkivet

Karin Bendixen: Sekler av skatter. Från landskapshandlingar till länsstatemyndigheter. Skattematerial i landsarkivet.

Arkiv i Uppsala – en guide till arkivinstitutioner i Uppsala.

Två olika broschyrer ”Välkommen till Landsarkivet i Uppsala”

Anna-Karin Westerlund: Bergmästararkiven, en beskrivning över organisation, ämbeten och ULA:s material.

/ Anteckat av Göran Källgården